

Suomen Bioanalytikkoliitto on laatinut kolmen kohdan hallitusohjelmataivoitteet, jotka ovat tärkeää huomioida maan hallitusohjelmassa kaudella 2023–2027 osana sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisen kokonaisuutta. Tavoitteilla tähdätään diagnostisten palveluiden laadun parantamiseen, läpinäkyvyyteen ja potilasturvallisuuden edistämiseen.

Bioanalytikot ovat kliinisen laboratoriotyön korkeakoulutettuja ammattilaisia, jotka tuntevat koko laboratoriotutkimusprosessin näytteenottoon valmistautumisesta tulosten luotettavuuden arviointiin ja ilmoittamisesta hoitavaan yksikköön. Noin 70 prosenttia hoitopäätöksistä perustuu laboratoriotutkimuksiin.

Luotettavat diagnostiset palvelut ovat keskiössä potilaan sujuvan hoidon onnistumisessa. Virheelliset tulokset ja niistä mahdollisesti aiheutuvat väärät diagnoosit aiheuttavat huomattavia kustannuksia terveydenhuoltoon. Bioanalytikot ovat tärkeässä roolissa potilaan hoitopolun onnistumisessa.

1. Päivitetään ammattihenkilölaissa laboratoriohoitajan ammattinimike tutkintonimikettä vastaavaksi bioanalytikoksi

- Laboratoriohoitaja on terveydenhuollon laillistettu ammattihenkilö
- Vaikka tutkintonimike uudistettiin bioanalytikoksi jo vuonna 1998, on ammattihenkilölaissa nimeke edelleen laboratoriohoitaja.
- Eriävä tutkintonimike ja ammattinimike aiheuttavat epäselvyyttä potilaissa/asiakkaissa ammattilaisen osaamisesta ja tehtävistä. Nimikkeiden yhdenmukaistaminen selkeyttää ammattitaitoa potilaalle.

2. Laaditaan kansallinen suositus näytteenottotyötä tekevien osaamisesta ja osaamisen varmistamisesta.

- Asiantuntija-arvioiden mukaan noin 70 % hoitopäätöksistä perustuu laboratoriotutkimuksiin. Kiireen, puutteellisen perehdytyksen ja riittämättömän osaamisen vuoksi tapahtuvat virheet näytteenotossa aiheuttavat noin 10 miljoonan euron suorat vuosikustannukset. Ne myös voivat viivästyttää potilaan hoitoa ja aiheuttavat ylimääräistä työtä terveydenhuollon ammattilaisille.
- Näytteenottotehtävien lisääntyessä bioanalytikoiden lisäksi muiden terveydenhuollon ammattilaisten keskuudessa on oleellista varmistaa, että tehtävissä työskentelevillä on asianmukainen osaaminen. Puutteellinen preanalytiikan osaaminen voi johtaa tilanteisiin, joissa näytteiden laatu, oikea käsittely ja säilytys jäävät helposti pelkän teknisen näytteenoton suorittamisen varjoon ilman ymmärrystä toiminnan vaikutuksesta potilaan laboratoriotuloksiin.
- Tällä hetkellä työntaja on vastuussa riittävästä perehdytyksestä tehtävään ja eri paikoissa vaateet osaamisen varmistamiselle voivat olla kirjavia. Laatimalla näytteenottotyöhön kansallinen suositus vaadittavasta osaamisesta ja osaamisen varmistamisesta luodaan yhtenäiset raamit työskentelyn laadusta.

3. Täydennetään THL:n laaturekistereitä näytteenoton laatumiedolla

- THL:n laaturekisterit ovat potilaiden saamista hoidoista ja saavutetuista hoitotuloksista muodostettuja tietokokoelmia. Vuodesta 2023 alkaen kansallisten laaturekisterien kehittäminen on osa THL:n pysyvää toimintaa, ja tietoja julkaistaan hyvinvointialueiden, terveydenhuollon ammattilaisten ja potilaiden käyttöön. Rekistereiden avulla hoidon laatua voidaan vertailla ja saavuttaa tietoa hyvistä toimintatavoista
- Potilaan hoidon onnistumisessa ja diagnosoinnissa on oleellisen tärkeää, että laboratoriotyössä näytteet on otettu oikeaoppisesti ja laadukkaasti.
- Mittaamalla ja vertaamalla näytteenottotyön laatua voidaan edistää potilasturvallisuutta, säästää turhia kustannuksia ja välttää hoitovirheitä. Laaturekisteri voi antaa myös tietoa näytteenottotyön osaamisen kehitystarpeista.

30.3.2023

Suomen Bioanalytikkoliitto ry